

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 7-8) หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน มีความสามารถ เรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ได้ ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้ง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เน้นความสำคัญทั้งด้าน ความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ การศึกษา มาตรา 24 ได้กล่าวถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ จริง และประยุกต์ใช้ความรู้มาเพื่อใช้ปกป้องและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่านและเกิดความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน มีการอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้สอนและผู้เรียน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่อ้างถึง แสดงให้เห็นว่าการจัดการ การศึกษา เป็นการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วม และสามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ สภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งตรงกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพ ผู้เรียน ในมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษา กำหนด ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 นักเรียนมีผลทดสอบรวบยอดระดับชาติเฉลี่ยตามเกณฑ์ ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 นักเรียนสามารถสื่อความคิดผ่านการพูด การเขียน หรือนำเสนอด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้อย่าง ชัดเจนน่าสนใจ และเนื้อหาสาระถูกต้อง ในมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 มีนิสัยรักการ อ่าน การเขียน และการฟัง รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 สนใจแสวงหาความรู้จาก

แหล่งต่าง ๆ รอบตัว ใช้ห้องสมุดแหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา เรียนรู้ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. 2542 : 1-23)

การพัฒนาคุณภาพตามแนวปฏิรูปการศึกษา มุ่งเน้นที่การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญควบคู่ไปกับการปฏิรูปการสอนของครู การปฏิรูปการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน การปฏิรูปในสองส่วนแรกมีสาระสำคัญอยู่ในหมวด 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับจุดเน้นของหลักสูตร ส่วนการปฏิรูปการบริหารมีสาระส่วนใหญ่อยู่ในหมวด 6 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยกำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอกหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา มีหน้าที่พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา มีหน้าที่ประเมินภายนอกเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา จากผลกระทบสภาพทางสังคมที่ต้องมีการเตรียมคนให้เผชิญกับยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลง การศึกษาจึงเป็นการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม (สมบัติ บุญประคม. 2545 : 35) ในการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยการสอน การสอนที่ดีต้องเพิ่มลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการศึกษา หนังสือนิตยสาร และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 35) ครูควรเลือกนวัตกรรมที่มีจุดเด่น มีลักษณะตรงกับปัญหาการเรียนการสอน สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้จริง โดยใช้ นวัตกรรมที่ไม่ซับซ้อน ใช้สะดวก ไม่แพงเกินไป ไม่กระทบกระเทือนต่อบริบทเดิมมากนัก (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2553 : 65)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานหนึ่งใน 8 กลุ่ม ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ ไปสู่การสร้างองค์ความรู้สำคัญและคุณลักษณะที่สำคัญ ที่เป็นจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ และเทคโนโลยีที่จะเสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน โดยการนำหลักการ จุดหมาย มาตรฐานตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาจัดเป็นหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำโครงสร้าง

หลักสูตรเวลาเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เตรียมสื่อการเรียนการสอนแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดประเมินผล ด้วยการกำหนดในรายละเอียดให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์และภารกิจ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของแต่ละสถานศึกษานั้น ๆ

กระบวนการเรียนรู้ (Process of Learning) ที่แท้จริงไม่ได้เกิดจากการบอกเล่าของครู แต่เป็นกระบวนการที่เน้นนักเรียนจะต้องคิด วางแผน ออกแบบ ลงมือปฏิบัติ ศึกษา ค้นคว้าด้วยวิธีการต่าง ๆจนทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดการรับรู้ ความรู้นั้นย่อมมีความหมาย จึงจะสามารถสร้างองค์ความรู้ได้และเก็บไว้ในสมองอย่างยาวนาน สามารถนำมาใช้ได้เมื่อมีสถานการณ์ มาเผชิญหน้า กระบวนการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่ครูผู้สอนจำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน เช่น กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการทำงาน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะกระบวนการทำงานและทักษะการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะทักษะการแสวงหาความรู้เป็นเครื่องมือที่จะช่วยปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม เจตคติและลักษณะนิสัยในการทำงานซึ่งจำเป็นต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นในทุกระดับการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นวิธีการสอนหนึ่งที่จะช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยองค์รวม ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง จะสามารถจดจำและสรุปเป็นความรู้ใหม่ได้ การปลูกฝังทักษะการแสวงหาความรู้เป็นพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องฝึกให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพราะเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลรู้จักการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ได้ (ภพ เลหาไพบูลย์. 2540 : 13)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่1การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นสาระเกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน ช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวยุและสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจที่พอเพียงไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในในผลสำเร็จของงานเพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง พฤติกรรมการสอนของครูส่วนใหญ่จึงมุ่งเน้นทักษะการปฏิบัติมากกว่าการจดจำเนื้อหา ขาดสื่อการเรียนรู้ในค้นคว้าข้อมูลความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้มีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอนได้ การสรุปองค์ความรู้ ไม่ได้ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง นอกจากนี้การประเมินคุณภาพทางวิชาการในทุกระดับ ที่อาศัยการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย เป็นหลัก จึงเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ทำให้นักเรียนที่ขาดความรู้ความเข้าใจใน

เนื้อหา ไม่บรรลุเป้าหมายของเรียนได้ จากการศึกษาสภาพการสอนปัจจุบันและผลการวิจัยของ พิสมัย แทนทาบ (2541 : 3) พบว่า การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ครูยังเป็นศูนย์กลาง การเรียนการสอน ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถด้านทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดหาแนวทางให้นักเรียนได้มีทักษะและได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อการเรียนการสอนที่ตอบสนองการสรุปหลักการ กฎเกณฑ์ เนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจและเอาใจใส่ต่อบทเรียนช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดียิ่งขึ้นและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

โรงเรียนบ้านหัวขัว (2549 : 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่ผู้วิจัย ปฏิบัติการสอนมีผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2554 พบว่าในการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ค่าสถิติระดับโรงเรียนคะแนนเฉลี่ย 46.36 ระดับจังหวัด 54.41 ระดับประเทศ 52.52 และค่าสถิติแยกตามมาตรฐานการเรียนรู้ พบว่ามาตรฐานที่ 1.1 สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัวมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสาระอื่น ๆ และมีแนวโน้มที่จะลดลง ซึ่งหากไม่เร่งพัฒนาหรือแก้ปัญหา อาจส่งผลกระทบต่อการประเมินคุณภาพภายนอกในมาตรฐานที่ 5 ของโรงเรียน และมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นด้วย (รายงานผลคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านหัวขัว, 2553 : 9) และจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 ของโรงเรียนบ้านหัวขัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ผลการประเมินโดยรวม มีผลการจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐานคุณภาพ สมศ. จำนวน 14 มาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ในทุกระดับเป็น ไปอย่างมี ประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศต่อไป ควรจัดระบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิด การแสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้โดยการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ ประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลายและนำผลการประเมิน มาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใช้ห้องสมุด เพื่อการเรียนรู้ให้ต่อเนื่อง เช่น การกำหนดภาระงานหรือใบงานให้ไปศึกษาเพิ่มเติม

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ปัญหาสำคัญในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาแยกพิจารณาคือเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการเรียนรู้ของ ผู้เรียนที่ระดับคุณภาพการศึกษายังไม่ถึงเกณฑ์เป้าหมายของมาตรฐานการเรียนรู้ และคุณภาพ ผู้เรียนตามหลักสูตร นักเรียนส่วนใหญ่ขาดการแสวงหาความรู้ การคิด วิเคราะห์ข้อมูล ไม่ สามารถสรุปองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อันส่งผล ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ ครูผู้สอนต้องการหาแนวทางให้นักเรียน ได้มี ทักษะ ประสบการณ์ความรู้จากสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น เพื่อจะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนให้สูงขึ้นและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งนักการศึกษาได้เสนอแนะแนวทางการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนไว้หลากหลายวิธี วิธีหนึ่งที่สามารถทำให้ผู้เรียน เกิดความสนใจและเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาที่เป็นนามธรรมได้รวดเร็ว คือการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม จุดเด่นคือเป็นสื่อวัตกรรมการศึกษาที่ใช้ได้กับทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่าง บุคคล ที่ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระได้ง่าย เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีความ สนใจใฝ่รู้ สามารถอ่านได้หลาย ๆ ครั้งทั้งในและนอกเวลาเรียน จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วย ให้ผู้เรียน ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความสามารถในการอ่านของแต่ละคนที่จะ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ แนวคิด หรือสร้างองค์ความรู้ ตลอดจนสร้างนิสัยรัก การอ่าน รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นการฝึกฝนและ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งยังเห็นคุณค่าและความสำคัญของท้องถิ่นของ ตนเอง ดังคำกล่าวของ ถวัลย์ มาศจรัส (2544 : 12) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันนี้กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนให้ครูผู้สอนศึกษานิเทศก์ นักเรียน นักเขียน เขียนหนังสือ สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน อ่านเพื่อค้นคว้าเพิ่มเติม และเปิดโลกทัศน์ให้ กว้างขวางยิ่งขึ้น และมานพ ถนอมศรี (2546 : 85) พูดถึงการทำหนังสือเอาไว้ว่าการทำ หนังสือเป็นการสร้างความคิดซึ่งเป็นนามธรรมให้เป็นรูปเล่มตามที่คิดไว้ เพื่อที่จะสามารถ ถ่ายทอดความคิดให้ตรงกับความต้องการมากที่สุด นอกจากนั้นกรมวิชาการ (2541 : 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือไว้ว่า หนังสือเป็นแหล่งบันทึกข้อมูลและสรรพวิชาความรู้ ต่าง ๆ ที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านภาษาและทักษะการอ่าน ในการจัดทำหนังสือนั้นควร พิจารณาถึงความเหมาะสมกับความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้อ่าน โดยเฉพาะหนังสือสำหรับเด็กเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการจะ โน้มน้าวความ

สนใจของผู้อ่านและยังสอดคล้องกับ กิดานันท์ มลิทอง (2543 : 112) กล่าวไว้ว่า “สื่อสิ่งพิมพ์เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง สามารถอ่านได้ตามอัตราความสามารถของแต่ละบุคคล เหมาะสำหรับอ้างอิงหรือทบทวน เหมาะสำหรับการผลิตเป็นจำนวนมาก สะดวกในการแก้ไขและปรับปรุงเนื้อหาใหม่ได้”

ดังนั้นผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันของโรงเรียนบ้านหัวขัว ที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ยังขาดแคลนสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการศึกษา ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม โดยเฉพาะประเภทหนังสือสื่อสิ่งพิมพ์ ความไม่พร้อมของสื่อเทคโนโลยีประเภทอื่น ๆ ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณในการสนับสนุนจากภาครัฐ และได้ประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โดยจากผลการทดสอบประเมินคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ในด้านทักษะกระบวนการ ปฏิบัติงานทุกตัวชี้วัด แต่ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ทำการวัดความรู้ ความเข้าใจ ด้วยแบบทดสอบ นักเรียนไม่สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ ด้วยวิธีการบรรยาย การอธิบายขั้นตอน การบันทึกข้อมูลและการคิดวิเคราะห์ข้อมูลได้ด้วยตนเอง เนื่องจากขาดการพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด การแก้ปัญหา จากสื่อและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ อันส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์เป้าหมายได้จึงมีความสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหัวขัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่ผู้วิจัยทำการสอนอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เป็นการพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาให้ใช้ได้สะดวก คุ่มค่า ไม่ซับซ้อน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุกที่ทุกเวลา ทั้งในเวลาเรียน นอกเวลาเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาค้นคว้า การทบทวนความรู้เดิม ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้สามารถสร้างองค์ความรู้ รู้จักการแสวงหาความรู้ อันเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจะส่งผลดีต่อการสร้างประชากรที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญต่อไป

คำถามการวิจัย

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นในระดับใด

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านหัวขัว ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวนนักเรียน 12 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3

2.2 ตัวแปรตาม คือ

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระที่1 การดำรงชีวิตและครอบครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม สาระที่1 การดำรงชีวิตและครอบครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สาระที่1 การดำรงชีวิตและครอบครัว หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องงานบ้านแสนสนุก ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหัวขัว ซึ่งแยกสาระการเรียนรู้ย่อย จำนวน 5 เรื่อง เพื่อให้ประกอบการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม จำนวน 7 เล่ม

เล่มที่ 1 เรื่องร่วมด้วยช่วยกัน ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การทำความสะอาดบ้านและบริเวณบ้าน

เล่มที่ 2 เรื่องหยากไย่ไร้บ้าน ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การทำความสะอาดเพดานบ้าน

เล่มที่ 3 เรื่องบ้านนาอยู่ ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การจัดและดูแลบ้าน

เล่มที่ 4 เรื่องเก็บดีสะควกใช้ ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนและมุมการเรียนรู้

เล่มที่ 5 เรื่องดวงตาสดใส ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การเลือกเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย

เล่มที่ 6 เรื่องน้องอ้อมกลับใจ ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การดูแลรักษาเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย

เล่มที่ 7 เรื่องตุ๊กตุ๋นสาย ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 การจัดเก็บเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย

4. สถานที่ในการวิจัย

คือ โรงเรียนบ้านหัวขัว ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โดยใช้เวลาเรียนในชั่วโมงปกติ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 14 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึงเอกสารที่ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนังสือที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อเพิ่มเติมความรู้ในเนื้อหาสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยอ้างอิงตามสาระการเรียนรู้จากหลักสูตรแกนกลางมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและเรียบเรียงให้มีความสนุกสนานเพลิดเพลินยิ่งขึ้น ซึ่งเด็กสามารถอ่านได้ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน จำนวน 7 เล่ม คือ เล่มที่ 1 เรื่องร่วมด้วยช่วยกัน เล่มที่ 2 เรื่องหยากไย่ไร้บ้าน เล่มที่ 3 เรื่องบ้านนาอยู่ เล่มที่ 4 เรื่องเก็บดีสะควกใช้ เล่มที่ 5 เรื่องดวงตาสดใส เล่มที่ 6 เรื่องน้องอ้อมกลับใจ และเล่มที่ 7 เรื่อง ตุ๊กตุ๋นสาย โดยแต่ละเรื่องจะประกอบด้วย ชื่อเรื่อง คำนำ คำชี้แจง เนื้อหาสาระ แบบฝึกหัดท้ายบท แบบทดสอบและเฉลยแบบทดสอบ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ปฏิบัติและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง จนเกิดทักษะการแสวงหาความรู้และทักษะกระบวนการทำงานไปด้วยกัน

ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ประเมินคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ และผลลัพธ์ของการเรียนรู้ (E_1/E_2) ที่ตั้งไว้ 80/80 ซึ่งมีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ พิจารณาจากค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index) หมายถึง การวิเคราะห์ ความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ซึ่งหาได้โดยใช้ผลต่างระหว่างผลรวมของคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนลบด้วย ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียนหารด้วยผลรวมของคะแนนสูงสุดที่นักเรียนควรจะได้ ลบด้วยผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน โดยใช้เกณฑ์ความก้าวหน้าทางการเรียนตั้งแต่ .05 หรือร้อยละ 50 ขึ้นไป

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วัดโดยใช้ข้อสอบวัดความรู้ก่อนเรียน และหลังเรียน ในรูปของคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ความพอใจ ชอบใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้และการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ

เทคโนโลยี สารที่1 การดำรงชีวิตและครอบครัว ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งวัดโดยใช้แบบสอบถามวัดความพึงพอใจ 3 ด้าน คือ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 12 คน โรงเรียนบ้านหัวขัว ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนที่เรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง การดำรงชีวิตและครอบครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
2. ครูมีสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ประเภทหนังสืออ่านเพิ่มเติม ที่เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปประกอบการวางแผน แก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระอื่น ๆ ได้

3. โรงเรียนได้ข้อมูลสารสนเทศของหน่วยงานเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY